

Balans per 31 december 2017

(voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)

ACTIVA	(bedragen x € 1.000)	
	Ultimo 2017	Ultimo 2016
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	289	148
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	184	142
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	105	6
Materiële vaste activa	48.174	29.034
- Investerings met een economisch nut:		
- Inv. econ. nut, waar voor de kosten een heffing kan worden geheven	0	0
- Overige investeringen met een economisch nut	43.883	28.063
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	4.291	971
Financiële vaste activa	1.410	1.215
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	31	31
- Leningen aan:		
- Deelnemingen	89	113
- Overige verbonden partijen	0	0
- Leningen aan openbare lichamen	0	0
- Overige langlopende leningen u/g	1.290	1.071
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd van één jaar of langer	0	0
- Uitzettingen in Nederlands schuld papier met looptijd van één jaar of langer	0	0
- Overige uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer	0	0
Totaal vaste activa	49.873	30.397
Vlottende activa		
Vorraden	8.092	11.259
- Grond- en hulpstoffen:		
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	8.089	11.256
- Gereed product en handelsgoederen	3	3
Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	19.204	25.522
- Vorderingen op openbare lichamen	5.807	3.901
- Verstrekte kasgeldleningen	0	0
- Rekening-courantverhoudingen met het Rijk	12.408	20.246
- Rekening-courantverhoudingen niet financiële instellingen	0	0
- Overige vorderingen	989	1.375
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met looptijd < 1 jaar	0	0
- Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met looptijd < 1 jaar	0	0
- Overige uitzettingen	0	0
Liquide middelen:	395	256
- Kassaldi	2	1
- Bank- en girosaldi	393	255
Overlopende activa	3.547	6.215
Nog te ontv. voorschotten Europese en Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	3.547	6.215
Totaal vlottende activa	31.238	43.252
Totaal-generaal	81.111	73.649
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969	473	341

PASSIVA	(bedragen x € 1.000)	
	Ultimo 2017	Ultimo 2016
Vaste passiva		
Eigen vermogen	40.847	32.247
- Algemene reserves	17.670	19.838
- Bestemmingsreserves	18.790	10.493
- Overige bestemmingsreserves	0	0
- Nog te bestemmen resultaat	4.387	1.916
Vorzieningen	21.005	27.448
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.462	5.932
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	10.798	17.119
- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwending	77	13
- Bijdragen aan vervangingsinvesteringen waarvoor heffing wordt geheven	4.668	4.384
Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar	5.536	5.764
- Obligatieleningen	0	0
- Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	5.520	5.760
- Waarborgsommen	16	4
Totaal vaste passiva	67.388	65.459
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar	6.191	3.700
- Kasgeldleningen van openbare lichamen	0	0
- Kasgeldleningen	0	0
- Banksaldi	0	0
- Overige vlottende schulden	6.191	3.700
Overlopende passiva	7.532	4.490
Vooruitontvangen uitkeringen met een specifiek doel	2.043	398
Overige vooruitontvangen bedragen	0	2
Overige nog te betalen bedragen	5.489	4.090
Totaal vlottende passiva	13.723	8.190
Totaal-generaal	81.111	73.649
Gewaarborgde geldleningen	828	873
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	0	0

Toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In de financiële verordening zijn de uitgangspunten voor het financiële beleid opgenomen. Net als de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Baten en winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Algemene uitkering

De uitkering gemeentefonds is gebaseerd op de meest recente circulaire van het ministerie van BZK. Voor zover maatstaven nog niet definitief vastgesteld zijn, hanteren wij onze eigen raming. Voor wat betreft het accres gaan wij uit van de laatst verwerkte stand zoals die in de septembercirculaire is opgenomen. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de meicirculaire van het verslagjaar 2018 worden verantwoord in de jaarrekening van het op het verslagjaar volgend boekjaar.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Stelselwijziging

In de jaarrekening 2017 hebben wij 2 stelselwijzigingen doorgevoerd:

- Tot 31 december 2016 kende de gemeente Leusden een keuzemogelijkheid ten aanzien van het wel of niet activeren van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Dit betekende dat investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut direct veelal direct in de lasten werd verwerkt. Vanaf 1 januari 2017 is de keuzemogelijkheid ten aanzien van het wel of niet activeren van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut vervallen. Vanaf 1 januari worden derhalve alle investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven. Het is niet meer toegestaan om reserves direct op deze activa in mindering te brengen en/of versneld af te schrijven.
- Met ingang van begrotingsjaar 2017 zijn de voorschriften met betrekking tot de presentatie van overhead gewijzigd. Deze worden met ingang van 2017 niet meer toegerekend aan de beleidsprogramma's (domeinen), maar worden verantwoord op een afzonderlijk taakveld overhead. Het is wel toegestaan om overhead aan grondexploitaties en investeringen toe te rekenen. De overheadkosten voor leges en tarieven worden eveneens centraal verantwoord. Wel worden de overheadkosten extracomptabel toegerekend ten behoeve van de tariefstelling om aan te tonen dat de gemeente met deze heffingen geen winst maakt.

Wijzigingen in relatie tot BBV grondexploitatie

Binnen de grondexploitaties is het project Biezenkamp opnieuw beoordeeld in relatie tot de BBV-regelgeving. Naar aanleiding hiervan heeft een herschikking plaatsgevonden van de gerealiseerde kosten en opbrengsten (boekwaarden), waarbij de volgende wijzigingen in de jaarrekening per 1 januari 2017 zijn doorgevoerd:

- de bestaande en in huidige staat aan Heijmans te verkopen panden ad. € 4.653.000 is per 1 januari 2017 als materiele vaste activa op de balans verantwoord in plaats van onder het actieve of faciliterende gedeelte van de grondexploitatie;
- tussen het actieve en faciliterende gedeelte heeft per 1 januari 2017 een verschuiving plaatsgevonden van de gerealiseerde kosten en opbrengsten;
- het exploitatiesaldo per 1 januari 2017 ad € 56.000 van het U-blok, dat de gemeente kan terugvorderen van Heijmans, is als vordering opgenomen in de jaarrekening;

In de verloopoverzichten bij de onderdelen materiele vaste activa, grondexploitatie en vorderingen is in de toelichting op de balans een kolom 'gecorrigeerde stand 1-1-2017' opgenomen. Hierdoor is inzichtelijk wat de gecorrigeerde stand per 1 januari 2017 bedraagt.

Hieronder is een samenvatting weergegeven van de correcties:

Tabel correctie boekwaarden 1-1-2017	Oude stand	Gecorrigeerde
	31-12-2016	stand 1-1-2017
Materiele vaste activa	0	4.653
Grondexploitatie (actief)	6.082	3.591
Grondexploitatie (faciliterend)	3.689	1.471
Vordering	0	56
Totaal	9.711	9.711

Grondslagen Activa

Algemeen

Activa die bedoeld zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de gemeente duurzaam te dienen. Waardering tegen verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen.

Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende drie soorten immateriële vaste activa:

- De kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio.
- De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.
- De bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Het saldo van agio en disagio wordt lineair gedurende de looptijd van een geldlening afgeschreven. Afsluitkosten voor geldleningen worden direct ten lasten van de exploitatie gebracht.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder voorwaarden geactiveerd. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de kosten passen binnen de kostensoortenlijst (artikel 6.2.4) van het Bro; en
- de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar hebben de kosten geleid tot een actieve grondexploitatie, dan wel worden deze afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
- plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een raads- of — indien gedelegeerd — collegebesluit.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn onder voorwaarden geactiveerd.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd.

Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven geldt dat (indien van toepassing) vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

Vanaf 1 januari 2017 worden ook alle investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut verplicht geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven. Het is niet meer toegestaan om reserves direct op deze activa in mindering te brengen en/of versneld af te schrijven.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Alle materiële vaste activa worden lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur.

Op voorstel van het college kan hiervan worden afgeweken door annuïtaire afschrijving toe te passen. Bijdragen van derden worden in mindering gebracht op de investeringssom. Het saldo vormt de afschrijvingsbasis.

De te hanteren afschrijvingstermijn wordt per actief beoordeeld aan de hand van de verwachte economische levensduur.

Afschrijving vindt plaats met ingang van de maand volgend op de ingebruikname bij activa met een levensduur < 10 jaar. Indien de levensduur > 10 jaar, vindt afschrijving plaats met ingang van het nieuwe boekjaar.

Binnen de onderstaande hoofdgroepen worden globaal de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

- Gronden en terreinen : op gronden wordt niet afgeschreven
- Aanlegkosten terreinen : 15 tot 60 jaar
- Woonruimten : 15 tot 40 jaar
- Bedrijfsgebouwen : 15 tot 40 jaar
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken : 15 tot 60 jaar
- Vervoermiddelen : 7 tot 15 jaar
- Machines, apparaten en installaties : 3 tot 20 jaar

Financiële vaste activa

Onder uitzettingen worden aandelen, obligaties, maar ook leningen en vorderingen verstaan. Uitzettingen met een oorspronkelijke rente typische looptijd korter dan één jaar worden opgenomen onder de vlottende activa. Uitzettingen met een oorspronkelijke rente typische looptijd van langer dan één jaar worden gedurende de gehele looptijd onder financiële vaste activa opgenomen.

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Wanneer de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Vorraden (grondexploitatie)

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen in artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening) die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen.

De waardering van de gronden in exploitatie per 31 december 2017 is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2018 en de uitkomsten van de door de gemeente uitgevoerde risicoanalyses ter zake. Dit betreft de beste inschatting op dit moment die omgeven is door de nodige risico's, aannames en veronderstellingen die periodiek (jaarlijks) zullen worden herzien. Deze periodieke herziening kan leiden tot een aangepaste waardering van de gronden in exploitatie en de hiermee samenhangende voorziening voor negatieve grondexploitaties. Hieronder zijn de gehanteerde uitgangspunten toegelicht. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Uitzettingen met een looptijd van korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt hierop een voorziening in mindering gebracht die gevormd wordt op basis van een inschatting van het oninbare bedrag.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen Passiva

Algemeen

De vaste passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld.

Reserves – Eigen Vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (en al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming op basis van een actueel beheerplan van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid hiervoor nader uiteengezet.

Van derden ontvangen bijdragen welke zijn bestemd voor een specifiek doel, bekleemde middelen, worden gewaardeerd na aftrek van de in het kader van deze middelen relevante gemaakte kosten. Deze staan op de balans vermeld als 'voorziening – door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwending'.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Verstreckte borg- en garantstellingen

De schuldrestanten per het einde van het boekjaar van de door de gemeente gewaarborgde geldleningen en garantstellingen zijn buiten de balansstelling opgenomen. Nadere informatie is in de toelichting op de balans opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december

(bedragen in de tabellen en overzichten x € 1.000)

ACTIVA

Vaste Activa

Immateriële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de immateriële vaste activa weer.

Tabel balans 1 Verloop immateriële vaste activa	Boek-waarde 31-12-2016	Naar bouwgrond in exploitatie	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boek-waarde 31-12-2017
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	142	-43	114	0	29	0	0	184
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	6		100	0	1	0	0	105
Totaal	148	-43	214	0	30	0	0	289

Materiële vaste activa – totaal

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de totale materiele vaste activa weer (economisch en maatschappelijk nut). In het nieuwe BBV is de systematiek van activering en afschrijving voor alle investeringen gelijk getrokken. Nieuwe investeringen met een maatschappelijk nut zijn met ingang van 2017 verplicht geactiveerd en worden over de verwachte levensduur afgeschreven.

Tabel balans 2 Verloop materiële vaste activa - totaal	Boek-waarde 31-12-2016	Gecorrigeerde stand 1-1-2017	Naar bouwgrond in exploitatie	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boek-waarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	5.318	9.971	-3.695	912	0	50	0	7.138
Woonruimten		0		0	0		0	0
Bedrijfsgebouwen	18.131	18.131		13.113	0	663	0	30.581
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.499	3.499		3.032	7	51	0	6.473
Vervoermiddelen	238	238		0	0	38	0	200
Machines, apparaten en installaties	373	373		1.106	0	86	0	1.393
Overige mat. vaste activa	1.475	1.475		1.845	0	706	225	2.389
Totaal	29.034	33.687	-3.695	20.008	7	1.594	225	48.174

Materiële vaste activa – economisch nut

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de materiele vaste activa met economisch nut weer.

Tabel balans 3 Verloop materiële vaste activa met economisch nut	Boek-waarde 31-12-2016	Gecorrigeerde stand 1-1-2017	Naar Bouwgrond in exploitatie	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boek-waarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	5.304	9.957	-3.695	912	0	49	0	7.126
Woonruimten	0	0		0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	18.130	18.130		13.113	0	663	0	30.581
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.323	3.323		591	0	278	0	3.635
Vervoermiddelen	238	238		0	0	38	0	200
Machines, apparaten en installaties	373	373		1.106	0	86	0	1.393
Overige mat. vaste activa	695	695		805	0	551	0	948
Totaal	28.063	32.716	-3.695	16.527	0	1.665	0	43.883

Materiële vaste activa – maatschappelijk nut

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de materiële vaste activa met maatschappelijk nut weer.

Tabel balans 4 Verloop materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	Boek-waarde 31-12-2016	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boek-waarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	14	0	0	1	0	0	13
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	177	2.441	6	-226	0	0	2.839
Overige materiële vaste activa	780	1.040	0	156	225	0	1.439
Totaal	971	3.481	6	-69	225	0	4.291

In 2017 is bij de definitieve afrekening van het 3^e spoor PON en de fietsverbinding een bedrag van € 235.000 retour ontvangen. In 2016 zijn de afschrijvingen op deze investeringen daarmee te hoog geweest. Vandaar negatieve afschrijvingen in 2017.

Investeringen

Onderstaand overzicht geeft de investeringen 2017 weer op de beschikbaar gestelde kredieten hoger dan € 25.000.

Tabel balans 5 Investeringen groter dan 25.000	Beschikbaar gesteld krediet	Ten laste van krediet 2017	Cumulatief ten laste van krediet
<u>Kosten onderzoek en ontwikkeling</u>			
Het nieuwe inzamenen - voorbereidingskrediet 2016	145	34	145
Vorbereidingskosten grondexploitatie	78	77	78
	223	111	223
<u>Bijdragen aan activa derden</u>			
Sportzaal Antares bijdrage WSL – 2017	100	100	100
	100	100	100
<u>Gronden en terreinen</u>			
Appartementsrecht gemeentehuis (grond) 2017	866	866	866
Brandweerkazerne Achterveld – (grond) - 2017	47	47	47
	913	913	913
<u>Bedrijfsgebouwen</u>			
Werkkrediet marktuitvraag herontwikkeling GMH	1.661	452	1.317
Herontwikkeling GMH 2016 : Casco en installaties	2.759	1.984	2.163
MFC Atria Basis 2014	5.573	833	5.241
MFC Atria Infrastructurele voorzieningen 2014	777	231	631
MFC Atlas afrondende wzh (o.a. schoolplein) 2016	162	155	155
Uitvoeringskosten 2e sporthal 2015	3.373	2.974	3.098
Duurzaamheidsmaatr. en verbeteringen de Korf 2016	112	64	116
Verbouwing Hoefijzer 18 - 2017	190	201	201
WKO installatie en zonnepanelen Huis van Leusden 2018	481	197	197
Brandweerkazerne Achterveld – (pand) 2017	681	681	681
Renovatie en duurzaamheidsmaatr. zwembad Octopus – 2017	3.951	4.191	4.191
Investeringen milieustraat	1.767	1.498	1.636
	21.488	13.460	19.627
<u>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken</u>			
Armaturen 2017	1.302	591	591
Aanleg 42 parkeerplaatsen Schammer (2016)	100	98	98
Realisatie tweetal bushaltes Randweg 2016	140	26	164
Vorbereidingskrediet Hamersveldseweg Zuid 2016	90	45	54
Herinrichting Hamersveldseweg Zuid - 2017	1.200	34	34
Reconstr. kruising Groene Zoom Noorderinsl. - 2017	1.456	91	91
Herinrichting Postweg 2017	310	310	310
Verkeersplan Achterveld fase 1 (Hessenweg) 2017	2.021	1.750	1.829
Plankosten Hart van Leusden fase 1	246	185	185
Uitv. krediet Hart van Leusden fase 1	2.063	104	104
	8.928	3.234	3.460
<u>Machines, apparaten en installaties</u>			
Herontwikkeling GMH 2016 : Installaties	1.526	683	759
Netwerkkomponenten - 2017	70	43	43
Personeels Infosysteem (EHRM Profit)	36	24	24
Server en storage omgeving 2017	288	238	238
Zoutstrooier NIDO Stratos 40-36WCL Schoonh 2017	29	29	29
Tweede weegbrug 't Spieghel - 2017	0	30	30
VTH (i-Plan) - 2017	75	32	32
	2.025	1.078	1.154

Overige materiële activa			
Herontwikkeling GMH 2016 : Sloop+bijdr biljartver.	250	231	251
Herontwikkeling GMH 2016 : Inricht.kst tijd. huisv	361	33	259
Ontwikkelingen zaaksysteem 2016 + implementatie RIS 2017	169	53	162
Onderzoeksbudget SIHPL 2015	50	39	50
Liniedijk Leusden Noord - 2015	225	78	230
Het nieuwe inzamelen - 2016	1.041	666	959
Verv. binnenbakken bestaande cont. 2017 (10 jaar)	256	236	236
	2.352	1.336	2.146

Bijdragen van derden worden alleen opgenomen wanneer die direct gerelateerd zijn aan het betrokken actief.

Renovatie (inclusief duurzaamheidsmaatregelen) zwembad De Octopus

Het totaal beschikbaar gestelde krediet is € 3.951.000. Per eind 2017 is € 4.191.000 ten laste van dit krediet gekomen.

Per saldo een nadeel van € 240.000. Dit wordt veroorzaakt door een aanbestedingsnadeel van € 90.000, meerwerk voor € 99.000 en € 51.000 voor extra uitgaven calamiteiten (o.a. waterschade).

In de voorjaarsnota 2018 wordt een aanvullend krediet aangevraagd.

Het nieuwe inzamelen

Totaal beschikbaar gestelde kredieten voor het nieuwe inzamelen € 1.041.000.

Per eind 2017 is € 959.000 (voorgaande jaren € 293.000 en 2017 € 666.000) ten laste van deze kredieten gekomen. Voor 2018 is nog € 10.000 nodig voor plaatsing van de laatste containers.

Per saldo een voordeel van € 72.000. Door goed toezicht is het project tegen lagere kosten uitgevoerd en bleken ook minder containers nodig.

Financiële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de financiële vaste activa weer.

Tabel balans 6 Verloop van de financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2016	Verstrekkings	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2017
Kapitaalverstrekkings aan deelnemings	31	0	0	31
Leningens aan deelnemings	113	0	24	89
Overige langlopende lenings	1.071	219	0	1.290
Overige uitzettingens met een looptijd > 1 jaar	0	0	0	0
Totaal	1.215	219	24	1.410

Flottende Activa

Vorradsen

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening), welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen.

De waardering van de gronden in exploitatie per 31 december 2017 is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2018 en de uitkomsten van door de gemeente uitgevoerde risicoanalyses. Dit geeft de beste inschatting op dit moment welke omgeven is door de nodige risico's, aannames en veronderstellingen die periodiek (jaarlijks) zullen worden herzien. Deze periodieke herziening kan leiden tot een aangepaste waardering van de gronden in exploitatie en de hiermee samenhangende voorziening voor negatieve grondexploitaties. Hieronder zijn de gehanteerde uitgangspunten toegelicht. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Tabel balans 7 Vorradsen uitgesplitst naar categorieën	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:		
Onderhanden werk, w.o. bouwgronden in exploitatie	8.089	11.256
Gereed product en handelsgoederens	3	3
Totaal	8.092	11.259

In exploitatie genomen gronden

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de in exploitatie genomen gronden.

Tabel balans 8 Overzicht bouwgronden in exploitatie	Boek- waarde 31-12-2016	Gecorri- geerde stand 1-1-2017	In exploitatie genomen (overheveling vanuit (IJMVA))	Investe- ringen	Inkom- sten	Winst- uit- name	Boek- waarde 31-12-2017	Voorziening verlieslatend complex	Balans- waarde 31-12- 2017
Buitenplaats	0	0	3.733	118			3.851	1.354	2.497
Larikslaan	0	0	1.065	158			1.223	0	1.223
Leusden-Zuid	2.273	2.273		81	276		2.078	0	2.078
Hamersveldseweg	574	574		50			624	0	624
De Biezenkamp	6.082	3.591		855	1.979		2.467	187	2.280
Valleipark	2.436	2.436		451	5.970	2.481	-602	0	-602
Groene Zoom	-11	-11					-11	0	-11
Groot Krakhorst	-98	-98		12		86	0	0	0
Totaal	11.256	8.765	4.798	1.725	8.225	2.567	9.630	1.541	8.089

Binnen de grondexploitatie is het project Biezenkamp opnieuw beoordeeld in relatie tot de BBV-regelgeving. Naar aanleiding hiervan zijn de boekwaarden per 1-1-2017 aangepast. Voor deze wijziging is een toelichting opgenomen onder de waarderingsgrondslagen.

Per saldo is het onderhanden werk (na correctie per 1-1-2017) van € 8.765.000 met circa € 676.000 afgenomen tot € 8.089.000 ultimo 2017. Het onderhanden werk daalt door inkomsten vanwege grondverkoop in 2017 voor Leusden-Zuid, Valleipark en de Biezenkamp. De investeringen in 2017 zijn met name gedaan in Valleipark voor woon- en bouwrijp maken en in de Biezenkamp voor inrichtingskosten van het openbaar gebied. Daarnaast is € 3.738.000 toegevoegd aan het onderhanden werk vanwege het in exploitatie nemen van de grondexploitatie Larikslaan en De Buitenplaats. Deze gronden zijn overgeheveld vanuit de (immateriële) vaste activa voor € 4.798.000. Hierop was reeds een voorziening gevormd van € 1.060.000.

In verband met de richtlijnen vanuit de BBV is tussentijds winstgenomen bij Valleipark. Het project Groot Krakhorst is afgerond en is daarom afgesloten per 31 december 2017. De negatieve boekwaarde is ten gunste gekomen van het resultaat.

Resultaat bouwgronden in exploitatie

Onderstaand overzicht geeft het resultaat weer van de in exploitatie genomen gronden.

Tabel balans 9 Overzicht resultaat bouwgronden in exploitatie	Balanswaarde 31-12-2017	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (netto contante waarde)
Leusden-Zuid	2.078	690	2.882	-114	-107
Hamersveldseweg	624	216	1.120	-280	-263
De Biezenkamp	2.467	792	3.058	201	-187
Valleipark	-602	1.463	1.630	-769	-725
Groene Zoom	-11	11	0	0	-1
Larikslaan	1223	706	1946	-17	-15
De Buitenplaats	3851	2193	4558	1.465	1354
Totaal	9.630	6.071	15.194	486	56

Uitgangspunten actualisatie grondexploitatie

Het BBV (Besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies) schrijft voor dat de jaarrekening een reëel beeld moet schetsen van de financiële positie van de gemeente, wat onder andere betekent dat het onderhanden werk reëel gewaardeerd moet worden. Dat houdt in dat de grondexploitatie moeten worden begroot op basis van reële uitgangspunten. Het realiteitsgehalte van een grondexploitatiebegroting wordt bepaald door de (combinatie van de) volgende begrotingselementen:

- nominaal geraamde kosten (hoeveelheden x eenheidsprijzen)
- nominaal geraamde opbrengsten (hoeveelheden x eenheidsprijzen)
- kostenstijging (% en fasering)
- opbrengstenstijging (% en fasering)
- rentelasten en rentebaten (% en fasering)

Hierna wordt een toelichting gegeven op de gehanteerde uitgangspunten en de daarbij gemaakte keuzes. De wijze van bepaling van de rente percentages voor rentetoerekening en disconteringsvoet zijn ingaande 1 januari 2016 gewijzigd.

De parameters voor prijsontwikkeling en rente

Om reële uitgangspunten te kunnen bepalen voor verwachte prijsontwikkelingen en renteontwikkelingen, is beoordeeld hoe in het verleden de prijsstijgingen werden begroot en hoe de grondprijzen en de kostprijs van bouwgrond zich in werkelijkheid hebben ontwikkeld. Op basis hiervan hanteert het college voor het doorrekenen van iedere jaarschijf de volgende parameters:

- Kostenstijging 2%
- Opbrengstenstijging 0%
- Rente 0%

Binnen de gemeente is geen rentedragend vermogen aanwezig. Daarom hanteert de gemeente een rentepercentage van 0%.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2017: 2%).

De fasering van het programma (geraamde opbrengsten)

Het eindproduct van grondexploitaties is bouwrijpe grond voor woningbouw, bedrijven, kantoren en overige voorzieningen. Het 'bouwprogramma' vormt daarom een belangrijk kader voor de grondexploitatie. Het college hanteert ten aanzien van de nog te realiseren opbrengsten de volgende uitgangspunten:

- Het bouwprogramma wordt in de tijd gezet (gefaseerd) op basis van de woning bouwprogramma's en;
- de prijscomponent is gebaseerd op de Grondprijzenbrief.

Grondexploitaties mogen maximaal een looptijd hebben van 10 jaar. Als de grondexploitatie een looptijd kent van meer dan 10 jaar dan moeten aanvullende beheersmaatregelen worden genomen. De gemeente Leusden kent geen grondexploitaties met een horizon langer dan 10 jaar, waarmee deze wijziging op dit moment geen effect heeft op de lopende grondexploitaties.

Fasering en raming kosten

Het college hanteert ten aanzien van de nog te realiseren opbrengsten de volgende uitgangspunten:

- raming van de externe planontwikkelingskosten (POK-kosten) is gebaseerd op door de projectleiders opgestelde meerjarige opgave van de te verwachten planontwikkelingskosten en;
- kosten voor bouw- en woonrijp maken en engineering zijn gebaseerd op kengetallen of, indien de plannen ver genoeg gevorderd zijn, opgaves van de afdeling Dienstverlening en/of externe adviseurs.

Risico's grondexploitatie

De risico's zijn nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en de paragraaf Weerstandsvormen en risicobeheersing in het jaarverslag. De grootste risico's ten aanzien van de huidige schattingen en de mogelijke uitkomst daarvan zijn gelegen in de complexen De Biezenkamp en Leusden Zuid. Ten aanzien van deze complexen merken wij het volgende op:

- De Biezenkamp; het grootste risico is hierbij dat de contractuele verplichtingen door de tegenpartij niet worden nagekomen.
- Leusden Zuid; het grootste risico hierbij is het niet realiseren van de geraamde prijzen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De gemeente heeft op grond van de allonge behorende bij de Samenwerkingsovereenkomst Biezenkamp een verplichting om de ontwikkelrechten m.b.t. de schoollocaties Brink en Rossenberg binnen een periode van 10 jaar, op verzoek, terug te verkopen aan de projectontwikkelaar. De opbrengst is contractueel overeengekomen en bedraagt tenminste € 2,0 miljoen. Daarnaast heeft de gemeente in diezelfde allonge de verplichting op zich genomen om in 2018 en verder voor een bedrag van € 1,4 miljoen te investeren in de openbare ruimte in de Biezenkamp.

Uitzettingen korter dan één jaar

De uitzettingen korter dan één jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Tabel balans 10 Specificatie uitzettingen met een looptijd ≤ 1 jaar	Saldo 31-12-2017	Voorziening oninbaarheid	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Vorderingen op openbare lichamen	5.807	0	5.807	3.901
RC-verhoudingen met het Rijk	12.408	0	12.408	20.246
Overige vorderingen	1.430	441	989	1.375
Overige uitzettingen ≤ 1 jr.	0	0	0	0
Totaal	19.645	441	19.204	25.522

Vorderingen op openbare lichamen

Deze post bevat een vordering van € 5.268.000 die de gemeente over 2017 op de Belastingdienst heeft met betrekking tot compensabele BTW en ondernemers BTW, waarvan de uitkeringen in het volgende boekjaar plaatsvinden en een vordering van € 539.000 op gemeenten en andere openbare lichamen.

Rekening-courantverhoudingen met het Rijk

Deze post bevat het totaal aan overtollige middelen die verplicht worden aangehouden bij het Rijk (schatkist). Dit gebeurt in een rekening-courantverhouding met het ministerie van Financiën (Agentschap).

Drempelbedrag

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden.

De drempel is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Voor de gemeente Leusden is het drempelbedrag 2017 € 392.835 (= 0,75% van begrotingstotaal € 52.378.000).

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2017 is het drempelbedrag in het tweede kwartaal overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren					
(1)	Drempelbedrag	393			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dag basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	260	412	295	288
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	133	-	98	105
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	19	-	-
Berekening drempelbedrag (1)					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	52.378			
(4b)	Deel begrotingstotaal kleiner of gelijk aan € 500 miljoen	52.378			
(1) = (4b)*0,75%	Drempelbedrag	393			
Berekening kwartaalcijfer op dag basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (2)					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	23.369	37.478	27.169	26.495
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dag basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	260	412	295	288

* € 1.000

Overige vorderingen

Deze post bevat de debiteuren algemeen, belastingdebiteuren en vorderingen in verband met sociale zaken. Voor deze vorderingen wordt jaarlijks een waarde correctie toegepast. De grondslag voor de berekening van deze correctie is opgenomen in de financiële verordening.

Liquide middelen

De liquide middelen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Tabel balans 11 Overzicht liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Kassaldi	2	1
Bank- en girosaldi	393	255
Totaal	395	256

De liquide middelen in de schatkist worden verantwoord onder de uitzettingen korter dan één jaar (RC-verhoudingen met het Rijk) en bedragen per 31 december 2017 € 12.408.000.

Overlopende activa

De overlopende activa kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Tabel balans 12 Overzicht overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Vooruitbetaalde bedragen	759	524
Nog te ontvangen bedragen	1.221	1.842
Nog te verhalen kosten grondexploitatie	1.567	3.849
Totaal	3.547	6.215

Nog te ontvangen bedragen

Deze bestaan uit: vangnetuitkering 2016 en 2017 (€ 705.000), vergoeding gescheiden afvalinzameling 4^e kwartaal (€ 100.000), toeristenbelasting (€ 42.000), OZB 2017 (€ 69.000), bijdrage inburgering COA 2017 (€ 50.000), afrekening samenwerking gemeenten 2016 en 2017 (€ 80.000), Belastingdienst vennootschapsbelasting 2016 en 2017 (€ 99.000), en overige vorderingen (€ 76.000).

Nog te verhalen kosten grondexploitatie

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de vorderingen grondexploitaties.

Tabel balans 13 Nog te verhalen kosten grondexploitatie	Boekwaarde 31-12-2016	Gecorrigeerde stand 1-1-2017	Mutaties	Boekwaarde 31-12-2017
De Biezenkamp - faciliterend	3.689	1.471	-261	1.210
De Biezenkamp - overig	0	56	79	135
Westflank - De Plantage	160	160	30	190
Groot-Agteveld/Princenhof	0	0	32	32
Totaal	3.849	1.687	-120	1.567

Kosten die gemaakt zijn in het kader van faciliterend grondbeleid dienen vanaf 1 januari 2016 te worden geclassificeerd als vordering. De gemeente heeft een aantal grondexploitaties die (gedeeltelijk) classificeren als faciliterend grondbeleid. Grondexploitaties die zowel als actief als faciliterend kwalificeren, zijn in de beginbalans per 1 januari 2016 gesplitst in een actief en een passief deel. In het kader van faciliterend grondbeleid zijn drie balans categorieën mogelijk:

- Overige vordering (op basis van harde vordering in kader van contract)
- Overlopende actief (kosten gemaakt op basis van exploitatieplan *of* voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen)
- Overlopend passief (te verhalen kosten zijn nog niet gerealiseerd)

Deze vorderingen kunnen afhankelijk van de aard een kort- of langlopend karakter hebben.

Recht op verliescompensatie krachtens de wet op de vennootschapsbelasting 1969

De gemeente Leusden heeft buiten de balans een bedrag van € 94.669 opgenomen onder de activa zijde van de gemeentelijke balans. Dit betreft het toekomstige recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Fiscaal resultaat 2017	€ 0,00
Fiscaal van toepassing zijnde belastingpercentage 20%	
Recht op verliescompensatie 2017	€ 137.042
Recht op verliescompensatie voorgaande jaren	€ <u>336.304</u>
Totaal recht op verliescompensatie	€ 473.346

PASSIVA

Vaste Passiva

Eigen vermogen

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de reserves weer, ingedeeld naar hoofdgroep.

Tabel balans 14 Overzicht reserves	Saldo 31-12-2016	Toe- voeging	Onttrek- king	Bestemming resultaat 2016	Vermindering ter dekking afschrijvingen	Saldo 31-12-2017
<u>Algemene reserves</u>						
Algemene (bedrijfs)reserve	4.392	0	714	429		4.107
Alg. reserve grondbedrijf	2.974	0	235	298		3.037
Alg. res. toevoeging exploitatie	8.442	0	3.000			5.442
Alg. res. flexibel inzetbaar	805	1.221	824		54	1.149
Alg. res. aangewezen bestemming	3.225	616	384	478		3.935
	19.838	1.837	5.157	1.205	54	17.670
<u>Bestemmingsreserves</u>						
Fonds Maatschappelijke vraagstukken	0	3.000	2.500			500
Res bovenwijkse voorz./ infrastruct. projecten	2.394	418	1.983			829
Best. reserve rente Startersleningen	775	8	3		10	770
Onderwijshuisvesting	1.178	714	130		505	1.257
Res. dekking kap.lasten inv. econ. nut	4.138	3.542	566		298	6.817
Res. dekking kap.lasten invest. maatsch. nut	0	7.420	0			7.420
Egalisatiereserve Sociaal Domein	2.008	0	1.522	711		1.197
	10.493	15.102	6.704	711	813	18.790
<u>Nog te bestemmen resultaat</u>	1.916	4.387		-1.916		4.387
	1.916	4.387	0	-1.916		4.387
Totaal reserves	32.247	21.326	11.861	0	867	40.847

Het totale eigen vermogen (reserves plus het nog te bestemmen resultaat) is per saldo toegenomen met € 8.600.000.

De belangrijkste oorzaken:

- Als gevolg van een BBV-wijziging worden m.i.v. 2017 alle investeringen met maatschappelijk nut verplicht geactiveerd en naar verwachte levensduur afgeschreven. Om de jaarlijkse afschrijvingslasten te kunnen dekken is de reserve dekking kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut ingesteld. De in de onderhoudsvoorzieningen gespaarde bedragen voor de diverse investeringen zijn overgeheveld naar deze nieuwe reserve. Totaal bedrag van € 3.437.000.
- De jaarlijkse afschrijvingen van de investering renovatie zwembad Octopus worden gedekt uit de reserve dekking kapitaallasten economisch nut. Het gespaarde bedrag in de onderhoudsvoorziening is hiervoor overgeheveld naar deze reserve. Bedrag van € 3.501.000.
- Het resultaat gedurende het jaar (tussentijdse bijstellingen) is voor € 667.000 ten laste van de Algemene reserve geboekt.
- Nog te bestemmen resultaat is € 2.471.000 meer dan in 2016.

Verloop bestemmingsreserves

In onderstaande overzichten worden de mutaties per bestemmingsreserve weergegeven.

108 Fonds maatschappelijke vraagstukken		2017
Saldo reserve per 1 januari 2017		0
Instellen reserve maatschappelijke vraagstukken	3.000	
Totale toevoegingen		3.000
Dekking i-Plan	500	
Bijdrage aan reserve kapitaallasten - Hart van Leusden	2.000	
Totale onttrekkingen		2.500
Saldo reserve per 31 december 2017		500

* € 1.000

De reserve is ingesteld voor het Volkshuisvestingsfonds, het ICT-fonds en het fonds Hamershof.

114 Reserve bovenwijkse voorzieningen en infrastructurele projecten		2017
Saldo reserve per 1 januari 2017		2.394
Afrekeningen fietsverbinding Groene Zoom en 3 ^e spoor PON	235	
Reservering bijdragen anterieure overeenkomsten	183	
Totale toevoegingen		418
Bijdrage aan reserve kapitaallasten - Hamersveldseweg-Zuid	300	
Bijdrage aan reserve kapitaallasten - kruispunt Groene Zoom-Noorderinslag	416	
Bijdrage aan reserve kapitaallasten - Hart van Leusden	1.000	
Bijdrage aan reserve kapitaallasten - Verkeersdrempels Moosterweg	20	
Bijdrage aan reserve kapitaallasten - diverse projecten	247	
Totale onttrekkingen		1.983
Saldo reserve per 31 december 2017		829

* € 1.000

De reserve is ingesteld om te kunnen investeren in bovenwijkse voorzieningen en om infrastructurele werken te kunnen realiseren. De reserve wordt mede gevoed door afdrachten vanuit lopende grondexploitaties.

128 Reserve starters- en duurzaamheidsleningen		2017
Saldo reserve per 1 januari 2017		775
Rentetoevoeging 1% over saldo per 1 januari	8	
Totale toevoegingen		8
Kapitaallasten (rente) starters- en duurzaamheidsleningen	10	
Beheerskosten starters- en duurzaamheidsleningen	3	
Totale onttrekkingen		13
Saldo reserve per 31 december 2017		770

* € 1.000

De reserve is ingesteld om de rente en beheerskosten van de starters- en duurzaamheidsleningen te dekken. De gemeente verstrekt starters- en duurzaamheidsleningen. Deze leningen zijn revolverend. Aflossingen op de leningen worden gebruikt om nieuwe leningen te verstrekken.

129 Reserve onderwijshuisvesting		2017
Saldo reserve per 1 januari 2017		1.178
Rentetoevoeging 1% over saldo per 1 januari	12	
Rijksmiddelen (netto toevoeging)	702	
Totale toevoegingen		714
Kapitaallasten onderwijshuisvesting (incl. gymlokalen)	452	
Ontvlechting MFC Antares; besparingsverlies	51	
Huur extra lokalen Antares	42	
Kapitaallasten extra lokalen Antares	15	
Kapitaallasten Sociaal Integraal Huisvestingsplan Leusden (SIHPL)	39	
Verhuiskosten scholen	28	
Overige onttrekkingen (o.a. schade/vandalisme)	8	
Totale onttrekkingen		635
Saldo reserve per 31 december 2017		1.257

* € 1.000

De reserve is ingesteld om de (kapitaal)lasten van de onderwijsgebouwen te dekken.

130 Reserve dekking kapitaallasten investeringen economisch nut		2017
Saldo reserve per 1 januari 2017		4.138
Rentetoevoeging 1% over saldo 1 januari	41	
Bijdrage van voorziening gebouwenbeheer - renovatie Octopus	3.501	
Totale toevoegingen		3.542
Kapitaallasten investeringen economisch nut	864	
Totale onttrekkingen		864
Saldo reserve per 31 december 2017		6.816

* € 1.000

De reserve is ingesteld om de kapitaallasten van de investeringen met economisch nut te dekken.

131 Reserve dekking kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut		2017
Saldo reserve per 1 januari 2017		0
Bijdrage van reserves - Hart van Leusden	3.000	
Bijdrage van voorzieningen - Hart van Leusden	880	
Bijdrage van reserve - Hamersveldseweg-Zuid	300	
Bijdrage van voorziening wegbeheer deklagen - Hamersveldseweg-Zuid	500	
Bijdrage van reserve - kruispunt Groene Zoom-Noorderinslag	416	
Bijdrage van voorziening wegbeheer deklagen - kruispunt Groene Zoom-Noorderinslag	350	
Bijdrage van voorziening wegbeheer elementen - kruispunt Groene Zoom-Noorderinslag	125	
Bijdrage van reserve - Verkeersdrempels Moosterweg	20	
Bijdrage van voorziening wegbeheer deklagen - Hessenweg en Postweg	1.582	
Bijdrage van reserve bovenwijkse voorzieningen - diverse projecten	247	
Totale toevoegingen		7.420
Totale onttrekkingen		0
Saldo reserve per 31 december 2017		7.420

* € 1.000

De reserve is in 2017 ingesteld om de kapitaallasten van de investeringen met maatschappelijk nut te dekken.

176 Reserve egalisatie sociaal domein		2017
Saldo reserve per 1 januari 2017		2.008
Voordeel Sociaal Domein jaarrekening 2016	711	
Totale toevoegingen		711
Extra subsidie Larikslaan 2	112	
Uitvoeringskosten Sociaal Domein	135	
Samenlevingsontwikkeling	25	
Omvorming tientjesregeling	64	
Formatie Sociaal Domein	181	
NJN tekort zorgkosten Sociaal Domein nieuwe taken (Jeugd+WMO)	934	
Activiteiten App Sociaal Domein	15	
Diverse onttrekkingen	55	
Totale onttrekkingen		1.521
Saldo reserve per 31 december 2017		1.198

* € 1.000

De reserve is ingesteld om fluctuaties in de financiering van het sociaal domein op te kunnen vangen zodat de continuïteit voor zorgvragers wordt gewaarborgd.

Voorzieningen

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorzieningen weer, ingedeeld naar hoofdgroep.

Tabel balans 15 Overzicht voorzieningen	Saldo 31-12-2016	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2017
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:</u>					
Voorziening afgesloten complexen	19	0	0	0	19
Voorziening De Biezenkamp	2.475	87	100	87	2.375
Voorziening grondexploitatie niet-Visie	126	75	0	0	201
Effecten bestemmingspl. Tabaksteeg	0	0	0	0	0
Voorziening voormalig personeel	53	100	0	113	40
Voorziening pensioenen en uitkeringen wethouders	3.028	71	94	178	2.827
Voorziening FPU	0	0	0	0	0
Liquidatie Recreatieschap 2018	231	11	0	242	0
Subtotaal	5.932	344	194	620	5.462
<u>Onderhoudsegalisatievoorzieningen:</u>					
Voorz. egal. wegbeheer deklagen	6.940	1.386	0	4.289	4.037
Voorz. egal. wegbeheer elementen	759	220	0	208	771
Voorz. egal. waterbeheer	111	78	0	56	133
Voorz. egal. gebouwenbeheer	4.449	567	0	4.017	999
Voorz. egal. sportterreinen	2.775	163	0	38	2.900
Voorz. egal. groenbeheer	2.085	72	0	199	1.958
Voorz. egal. huisv onderwijs	0	0	0	0	0
Subtotaal	17.119	2.486	0	8.807	10.798
<u>Vervangingsinvesteringen waarvoor heffing wordt geheven</u>					
Voorz. egal. rioolbeheer	4.384	418	0	134	4.668
Subtotaal	4.384	418	0	134	4.668
<u>Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwending</u>					
Voorz. egal. tarieven afvalst.heff./rein.rechten	13	64	0	0	77
Subtotaal	13	64	0	0	77
Totaal voorzieningen	27.448	3.312	194	9.561	21.005

Het totaal aan voorzieningen is per saldo met € 6.443.000 afgenomen.

De belangrijkste oorzaken:

- Als gevolg van een BBV-wijziging worden m.i.v. 2017 alle investeringen met maatschappelijk nut verplicht geactiveerd en naar verwachte levensduur afgeschreven. Om de jaarlijkse afschrijvingslasten te kunnen dekken is de reserve dekking kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut ingesteld. De in de onderhoudsvoorzieningen gespaarde bedragen voor de diverse investeringen zijn overgeheveld naar deze nieuwe reserve. Totaal bedrag van € 3.437.000
- De jaarlijkse afschrijvingen van de investering renovatie zwembad Octopus worden gedekt uit de reserve dekking kapitaallasten economisch nut. Het gespaarde bedrag in de onderhoudsvoorziening is hiervoor overgeheveld naar deze reserve. Bedrag van € 3.501.000

Verloop voorzieningen

In onderstaande overzichten worden de mutaties per voorziening weergegeven.

- **Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's**

201 Voorziening afgesloten complexen		2017
Saldo voorziening per 1 januari 2017		19
Totale toevoegingen		0
Totale onttrekkingen		0
Saldo voorziening per 31 december 2017		19

* € 1.000

De voorziening is gevormd om nog te maken kosten voor afgesloten grondexploitaties en projecten te dekken.

202 Voorziening De Biezenkamp		2017
Saldo voorziening per 1 januari 2017		2.475
Totale toevoegingen		
Vrijval 2017	100	
Totale onttrekkingen		100
Saldo voorziening per 31 december 2017		2.375

* € 1.000

De voorziening is gevormd om het te verwachten verlies van de faciliterende grondexploitatie Biezenkamp te dekken. Jaarlijks wordt de hoogte van deze voorziening aangepast aan de verwachte (negatieve) netto contante waarde per 1-1 van het jaar volgend op het huidige boekjaar.

203 Voorziening Groot Agteveld		2017
Saldo voorziening per 1 januari 2017		126
Benodigde storting 2017	75	
Totale toevoegingen		75
Totale onttrekkingen		0
Saldo voorziening per 31 december 2017		201

* € 1.000

De voorziening is gevormd om het te verwachten verlies van de interne grondexploitatie Groot Agteveld te dekken. Jaarlijks wordt de hoogte van deze voorziening aangepast aan de verwachte (negatieve) netto contante waarde per 1-1 van het jaar volgend op het huidige boekjaar.

232 Voorziening voormalig personeel		2017
Saldo voorziening per 1 januari 2017		53
Benodigde stortingen 2017	100	
Totale toevoegingen		100
Wachtgelden	68	
Uitkeringen	45	
Totale onttrekkingen		113
Saldo voorziening per 31 december 2017		40

* € 1.000

De voorziening is gevormd om aan de wachtgeldverplichtingen voor voormalig personeel te kunnen voldoen.

236 Voorziening pensioenen en uitkeringen wethouders		2017
Saldo voorziening per 1 januari 2017		3.028
Benodigde storting 2017	71	
Totale toevoegingen		71
Pensioen uitkeringen wethouders	178	
Vrijval 2017 voorziening wethouders	94	
Totale onttrekkingen		272
Saldo voorziening per 31 december 2017		2.827

* € 1.000

De voorziening is gevormd om aan de (ook extra en toekomstige) verplichtingen voor wethouders pensioenen en wachtgelden te voldoen. De gemeente fungeert als pensioenfonds van de wethouders.

240 Voorziening liquidatie Recreatieschap		2017
Saldo voorziening per 1 januari 2017		232
I.v.m. liquidatie recreatieschap	10	
Totale toevoegingen		10
Afkoopsom ontmanteling recreatieschap	242	
Totale onttrekkingen		242
Saldo voorziening per 31 december 2017		0

* € 1.000

De voorziening is gevormd om de voorziene benodigde financiële middelen voor de liquidatie van het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug in 2018 in onder te brengen.

- **Onderhoudsegalisatievoorzieningen**

Het groot onderhoud aan kapitaalgoederen wordt gedekt uit de hierboven weergegeven onderhoudsfondsen, zie het overzicht over het verloop van de voorzieningen. Het groot onderhoud aan wegen, wegebouwkundige kunstwerken, water, gebouwen, sportterreinen en groen wordt integraal benaderd en uitgevoerd.

Vanaf 1 januari 2017 worden alle investeringen in de openbare ruimte met economisch en maatschappelijk nut verplicht geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven. De gespaarde bedragen zijn overgeboekt van de betreffende onderhoudsvoorzieningen naar de reserves dekking kapitaallasten economisch en maatschappelijk nut.

Voor een verdere toelichting op en het verloop van de diverse onderhoudsegalisatie- voorzieningen wordt verwezen naar de paragraaf kapitaalgoederen en investeringen.

- **Voorziening bijdragen aan vervangingsinvesteringen waarvoor heffing wordt geheven**

291 Voorziening egalisatie rioolbeheer		2017
Saldo voorziening per 1 januari 2017		4.383
Benodigde storting 2017	398	
Reservering bijdragen riool anterieure overeenkomsten	20	
Totale toevoegingen		418
Bijdrage aan reserve kapitaallasten - Hart van Leusden	80	
Rioolwerkzaamheden (vervanging en renovatie riolering)	53	
Totale onttrekkingen		133
Saldo voorziening per 31 december 2017		4.668

* € 1.000

De voorziening is gevormd om fluctuaties op te kunnen vangen in de kosten van groot onderhoud voor het rioolbeheer. Het huidige GRP beslaat de periode 2015-2018.

293 Voorziening egalisatie tarieven afvalstoffenheffing/reinigingsrechten		2017
Saldo voorziening per 1 januari 2017		14
Benodigde storting 2017	63	
Totale toevoegingen		63
Totale onttrekkingen		0
Saldo voorziening per 31 december 2017		77

* € 1.000

De voorziening is gevormd om fluctuaties in de reinigingstarieven te kunnen egaliseren.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de vaste schulden met een looptijd > 1 jaar weer.

Tabel balans 16 Overzicht verloop van de vaste schulden	Saldo 31-12-2016	Vermeer- deringen	Aflos- singen	Saldo 31-12-2017
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	5.760	0	240	5.520
Waarborgsommen	4	12	0	16
Totaal	5.764	12	240	5.536

In juli 2015 is een 25-jarige geldlening van € 6 miljoen bij de BNG-bank aangetrokken tegen een tarief van 1,705% (gehele looptijd). Deze wordt gebruikt voor de financiering van MFC Atria. Per jaar wordt € 240.000 afgelost.

Flottende Passiva

De flottende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Tabel balans 17 Overzicht flottende passiva	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
<u>Schulden < 1 jaar</u>		
Kasgeldleningen	0	0
Bank- en girosaldi	0	0
Overige schulden	3.700	6.191
	3.700	6.191
<u>Overlopende passiva</u>		
Vooruitontvangen uitkeringen met een specifiek doel	398	2.043
Overige vooruitontvangen bedragen	2	0
Overige nog te betalen bedragen	4.090	5.489
	4.490	7.532
Totaal	8.190	13.723

Overige schulden

De overige schulden (crediteuren) kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Overige schulden	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Bouwtermijnen MFC Atlas en Atria	418	0
ABP - af te dragen premies december	0	122
SRO Leusden BV - afrekening MJOP 2016	0	143
Hellebrekers Technieken - Renovatie Octopus	0	235
Bloemendal Bouw BV - termijnen Milieustraat en 2e Sporthal	0	309
Zenzo MV Projectontwikkeling - termijnen Huis van Leusden	0	359
Gebr. Reimert BV - termijnen fietsverbinding Hessenweg	0	408
Belastingdienst - saldo af te dragen loonheffing, BTW en te ontvangen BTW	0	494
Gemeente Amersfoort - uitvoering DVO Leusden	0	1.701
Overige	3.282	2.421
Totaal	3.700	6.191

Vooruit ontvangen uitkeringen met een specifiek doel

De vooruit ontvangen uitkeringen met een specifiek doel kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Tabel balans 18 Vooruitontvangen uitkeringen met een specifiek doel	Saldo 31-12-2016	Toevoe- gingen	Vrijval/ afboeking	Saldo 31-12-2017
Provincie Utrecht - subsidie Ronde Heiligenbergerweg	198	0	0	198
Provincie Utrecht - subsidie Liniedijk Leusden Noord	200	0	200	0
Prov. Utrecht; subsidie 90% fietsvoorzieningen Hess	0	783	0	783
Prov Utrecht verkeersplan Achterveld	0	1017	0	1017
Prov Utrecht 10% subs (def) appartement A'veld-Z 2	0	45	0	45
Totaal	398	1845	200	2043

Dit zijn van derden ontvangen bedragen. Deze bedragen moeten besteed of terugbetaald worden.

Overige vooruit ontvangen bedragen; nog te betalen bedragen

Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Tabel balans 19 Overige vooruitontvangen en nog te betalen bedragen	
Vooruitontvangen bedragen	0
Nog te betalen bedragen	
<i>Algemeen:</i>	
Termijn groenonderhoud	69
4e Termijn vervanging armaturen	79
Aandeel in financieel pakket BLNP	119
Provincie Utrecht; vervoerskosten 4e kwartaal 2017	64
RWA; gemeentelijke bijdrage 2017	200
Afrekening PGB 2016 en 2017	159
Afrekening Sociaal Domein 2016	919
Afrekening Sociaal Domein 2017 + oud WMO	1.804
Inkoop(jeugd)zorg en bijdrage zorgadministratie	416
Investerings milieustraat	197
Renovatie en duurzaamheidsmaatr. zwembad Octopus	415
Server en storage omgeving	238
Maatschappelijke begeleiding en trajectbegeleiding	65
<i>Grondexploitatie</i>	
Voorraad grond Niet in exploitatie Groot Agteveld	195
Overige nog te betalen bedragen	550
Totaal	5.489

Ontwikkelingen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die in het kader van de jaarrekening vermeldenswaardig zijn.

Waarborgen en garanties

De verstrekte waarborgen en garanties aan natuurlijke- en rechtspersonen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Tabel balans 20 Specificatie waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen					
Geldnemer	Aard / omschrijving	Oorspr. bedrag	Percentage borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind jaar
Gewaarborgde geldleningen sport- en welzijnsinstellingen:					
Roda '46	Renovatie/uitbr. clubgebouw	75	100	7	5
Scouting Manitoba	Uitbr./renovatie accommodatie	100	100	73	69
Stichting De Vallei	Clubhuis (op hockeycomplex)	350	100	236	222
SV Achterveld	Uitbr./renovatie accommodatie	60	100	38	35
LTV Lockhorst	Vervangen zes tennisbanen	150	100	89	84
Scouting Manitoba	Uitbr./renovatie accommodatie	25	100	18	16
Stichting De Wetering	Vervangen dak accommodatie	110	100	77	69
Roda '46	Vervanging kleedruimtes	350	100	335	328
Totaal generaal				873	828

In 2017 is de gemeente niet aangesproken en hebben geen betalingen plaatsgevonden wegens de verleende borg- en garantiestellingen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Per 31 december 2017 is onder meer sprake van de volgende verplichtingen:

- ✚ Diverse verzekeringscontracten waarvan de grootste zijn: de uitgebreide gevarenverzekering voor gemeentelijke en onderwijsgebouwen (€ 60.000) waarvan de overeenkomst loopt tot en met 31 december 2019 en de aansprakelijkheidsverzekering (€ 30.000) die jaarlijks stilzwijgend verlengd wordt.
- ✚ Voor de schoonmaak van gemeentelijke gebouwen is een contract met Cleanfors (circa € 130.000) afgesloten die jaarlijks stilzwijgend verlengd wordt.
- ✚ De gemeente heeft op grond van de allonge behorende bij de Samenwerkingsovereenkomst Biezenkamp een verplichting om de ontwikkelrechten m.b.t. de schoollocaties Brink en Rossenberg binnen een periode van 10 jaar, op verzoek, terug te verkopen aan HPS.

De opbrengst is contractueel overeengekomen en bedraagt ten minste € 2,0 mln. Daarnaast heeft de gemeente in diezelfde allonge de verplichting op zich genomen om voor een bedrag van € 1,4 miljoen te investeren in de openbare ruimte in de Biezenkamp.

- ✚ Voor woonomgevingsonderhoud is in 2015 met SIGHT Landscaping een contract afgesloten. Het contract heeft een totaalbedrag van € 1.170.000. De overeenkomst heeft een looptijd van twee jaar met de mogelijkheid om het contract 6 maal een jaar verlengen.
- ✚ Met Eemfors is een groepsdetacheringsovereenkomst aangegaan gelijk aan de looptijd van de overeenkomst tussen de Gemeente Leusden en SIGHT Landscaping. Zo mogelijk zal deze overeenkomst, tot maximaal zes keer één jaar worden verlengd, tot uiterlijk 1 april 2023. De contractwaarde is jaarlijks circa € 218.000.
- ✚ Voor het inzamelen, transporteren en verwerken van gemengd tuingroen is een overeenkomst aangegaan met Den Ouden Groenrecycling bv met een waarde van € 242.000. Deze overeenkomst loopt tot 31 december 2017 af maar bevat de mogelijkheid tot verlenging tot 31 december 2021. De contractwaarde is jaarlijks circa € 121.000.
- ✚ Met Connexion Taxi Services bv is een overeenkomst aangegaan voor een periode van twee jaar, te weten van 1 augustus 2015 tot en met 31 juli 2017. Na het verstrijken van onder lid 2 van dit artikel genoemde looptijd kan de overeenkomst door opdrachtgever verlengd worden met tweemaal de optie tot verlenging met één jaar. De contractwaarde is jaarlijks circa € 400.000.
- ✚ Voor het onderhoud asfaltverhardingen in de gemeente Leusden is er een raamovereenkomst met D. van der Steen aannemingsbedrijf te Utrecht afgesloten waarbij de prijzen, randvoorwaarden en werkzaamheden vastliggen en de hoeveelheden/aantallen gedurende de looptijd worden bepaald. De contractwaarde is jaarlijks circa € 1.471.000.
- ✚ Met Brasserie Eat & Meet is een contract afgesloten dat betrekking heeft op het eetwerkcafé in het huis van Leusden, gelegen aan het Erf 1, zodra het pand is opgeleverd. Tot die tijd wordt het concept uitgevoerd in de huidige locatie Fokkerstraat 16 te Leusden. De duur van de overeenkomst is 5 jaar, ingaande op 1 juli 2017. Na afloop van de initiële looptijd is er een mogelijkheid tot verlenging met 5 jaar. De contractwaarde is jaarlijks circa € 30.000.
- ✚ Op basis van bestek IBMN-2015-LEU-ES-005 is in 2016 met Ziut B.V. voor het beheer en onderhoud Openbare Verlichting inclusief telemanagementsysteem een contract afgesloten voor 15 jaar. De aanneemsom bedraagt € 2.655.000.
- ✚ Op basis van bestek IBMN-2016-LEU-EV-003 is in 2016 met Plastic Omnium B.V. aan opdrachtnemer, tot het uitvoeren van het leveren en plaatsen/uitzetten van minicontainers (240 en 140 liter) voor de gemeente Leusden. De overeenkomst heeft een looptijd van 10 jaren. Het betreft de periode 1 september 2016 tot 1 september 2026. Na afloop van de initiële looptijd is er een mogelijkheid tot verlenging met 5 jaar. De contractwaarde is circa € 341.000.
- ✚ Op basis van bestek IBMN-2016-LEU-EV-004 is in 2017 met Bwaste International B.V. voor het leveren en plaatsen van ondergrondse afvalcontainers in de gemeente Leusden een contract afgesloten voor 6 jaar. De aanneemsom bedraagt € 669.637.
- ✚ Met Excellence is een contract afgesloten dat betrekking heeft op het zaakstelsel. De duur van de overeenkomst is van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2019. Na afloop van de initiële looptijd wordt het contract jaarlijks stilzwijgend verlengd. De contractwaarde in 2017 is € 56.000.